

мова від потокового методу навчання і переходу до індивідуальної підготовки спеціаліста; перенесення центру тягаря навчального процесу на самостійну роботу студентів; підготовка навчально-методичного комплексу на основі урахування особливостей комп'ютерної технології навчання (кожен студент забезпечується повністю посібниками і багатоваріантними завданнями з дисципліни); відмова від традиційних форм контролю і запровадження індивідуального кумулятивного індексу, в якому різко зростає роль поточного рубежу і підсумкового контролю знань, умінь і навиків.

Якщо вищеназвані принципи суворо виконуються, то можна говорити про наявність можливостей розробки і використовування у навчальному процесі експертно-навчальних систем і системи експертної оцінки засвоєння знань, умінь і навиків.

Експертно-навчальна система включає в себе універсальну програму-оболонку, що підтримує інтерфейс спілкування із студентами, містить підсистему логічного висновку і незалежна від змісту конкретної дисципліни; бази знань конкретних дисциплін, що містять опис основних об'єктів, використовуваних в даній дисципліні, логічні правила класифікації задач, вирішуваних в даній дисципліні, опис конкретних методів і прикладів рішення задач, визначення і приклади, що допомагають студенту в правильному виборі конкретної задачі. Застосування в навчальному процесі експертно-навчальних систем дозволяє в контексті реалізації освітньої інноватики поступово переходити від одномірності засвоєння знань до багатомірності, від логіки нав'язування універсальних рішень до логіки роздумів.

О. П. Сухоребра, канд. екон. наук,
ст. викл. кафедри аудиту

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТРЕНІНГУ З КУРСУ «ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ»

Якщо мати за мету сприяти максимальному збільшенню можливостей навчання студентів на підґрунті професійної діяльності і практичних ситуацій, в такому разі тренінгові навчання є простим, але й водночас дієвим, стартовим механізмом.

Для того, щоб забезпечити успіх тренінгу і перетворити його із формального інструменту для передавання знань і навичок в інструмент, який допоможе змінити поведінку студентів, необ-

хідно визначити, що тренінг передбачає *активну роботу* трьох сторін: керівника тренінгу, тренера та учасників тренінгу *протягом трьох періодів*: до тренінгу, під час тренінгу і після тренінгу. Якщо хоча б одна зі сторін у будь-якому з періодів не працює або працює недостатньо активно, тренінг може не досягнути поставленої мети.

Для забезпечення тренінгу з курсу «Державний фінансовий контроль» навчально-методичними вказівками необхідно, в першу чергу, змоделювати склад учасників тренінгу (членів змодельованої контрольно-ревізійної групи): головний контролер-ревізор, ревізор I категорії, ревізор II категорії та члени адміністративно-управлінського персоналу — директор, головний бухгалтер та матеріально-відповідальні особи (за необхідністю) умовного підприємства «Альфа».

Відмітна риса такої ділової гри полягає в тому, що питання і заходи, які стосуються контролю, під час проведення ревізії розподіляються учасниками з моменту планування перевірки певного блоку (об'єкту обліку) і до складання загального акту ревізії за результатами цієї перевірки. Керівник-тренер даного напрямку разом із керівником тренінгу визначають, які саме дії будуть розігруватися, у якій послідовності та за яким обсягом.

Обсяг і глибина розгляду цих питань залежить від часу, виділеного на цей блок тренінгу, базової підготовки слухачів, загального плану і регламенту проведення, що складаються керівником гри.

Враховуючи указані три періоди, якими супроводжується тренінг, необхідно визначити дії кожної сторони у цьому процесі (табл. 1).

Таблиця 1

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДІЙ ВІДПОВІДНОЇ ГРУПИ У ПРОЦЕСІ ТРЕНІНГУ

Назва груп тренінгу	Дії до тренінгу	Дії під час тренінгу	Дії після тренінгу
Керівник тренінгу	— ув'язати програму тренінгу з курсом «Державний фінансовий контроль»; — коротко пояснити учасникам важливість тренінгу, основні його цілі, зміст і необхідність у подальшій практичній роботі	— контролювати відвідування тренінгу; — стежити за ходом тренінгу і робити записи у разі необхідності деяких змін програми тренінгу	— обговорити з учасниками і тренером результати тренінгу і його процес; — зробити підсумок та заключну доповідь щодо результатів тренінгу

Назва груп тренінгу	Дії до тренінгу	Дії під час тренінгу	Дії після тренінгу
Тренер тренінгу	— провести бесіду з учасниками для встановлення первісного психологічного контакту; — пояснити ролі всіх сторін	— забезпечити рівноцінне залучення/участь всіх учасників тренінгу; — зробити тренінг максимально активним і різноманітним; — використовувати реальні приклади, по можливості релевантні для учасників; — бути «відкритим» до питань і неформального спілкування	— провести оцінку тренінгу і повідомити про результати учасникам і керівнику тренінгу; — отримати від учасників звіт про подальше застосування набутих навичок; — надавати відповіді на можливі запитання
Учасники тренінгу	— приймати участь у дотренінгових заходах; — виконати необхідні попередні завдання	— бути «відкритим» до нової інформації; — активно працювати; — задавати питання; — обмінюватися ідеями	— зробити підсумок по набутих знанням; — підтримувати контакт з тренером; — намагатися застосувати у майбутньому отримані знання під час тренінгу

О. М. Тараканов, асистент кафедри конституційного та адміністративного права

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНОЇ ПОСЛІДОВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адміністративне право, як навчальна дисципліна, є одним з основних компонентів блоку державно-правових дисциплін, що вивчаються студентами-юристами. Підготовка кваліфікованого спеціаліста без опанування ним даної дисципліни неможлива, тому державні стандарти сучасної вищої освіти вимагають обов'язкового вивчення названого курсу. Вищими навчальними закладами даний навчальний предмет включається в програму, зміст цього курсу є приблизно однаковим для усіх ВНЗів, але з метою покращення засвоєння знань з адміністративного права його структура і порядок викладання могли б бути змінені.